

Vergaderjaar 2023–2024

28 807

Vogelpest (Aviaire influenza)

Nr. 293

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 oktober 2023

Tijdens het Commissiedebat Zoönosen en Dierziekten van 6 september 2023 (Kamerstukken 29 683 en 34 682, nr. 284) heeft de Tweede Kamer vragen gesteld over de resultaten van een onderzoek naar vogelgriep bij katten, uitgevoerd door de Faculteit Diergeneeskunde (FD). Tijdens het debat heb ik toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van het onderzoek, naar verwachting voor het einde van het jaar. De FD heeft de voorlopige resultaten van het onderzoek gepresenteerd tijdens de conferentie van The European Scientific Working Group on Influenza in september 2023. Daarom informeer ik, mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Tweede Kamer nu al over het onderzoek, en hoe de resultaten zich verhouden tot andere internationale informatie over vogelgriep bij katten. De FD verwacht dat deze resultaten niet meer substantieel zullen wijzigen. Met deze brief geef ik invulling aan mijn toezegging (Kamerstukken 29 683 en 34 682, nr. 284).

Internationaal beeld katten met vogelgriep

In drie Poolse steden zijn dit voorjaar katten doodgegaan met verschijnselen die passen bij vogelgriep. De Poolse autoriteiten hebben in de laatste berichtgeving van 8 augustus 2023 aangegeven dat in totaal 35 katten positief zijn getest op hoogpathogene vogelgriep (HPAI), type H5N1. Er is geen gemeenschappelijke besmettingsbron gevonden. Een deel van de dode Poolse katten kwam niet buiten, wat een besmetting door wilde vogels onwaarschijnlijk maakt. In de afgelopen periode zijn er ook besmettingen bij katten gemeld in andere landen, zoals in Frankrijk, Italië, Canada en Zuid-Korea.

Voorlopige resultaten onderzoek Faculteit Diergeneeskunde

Bij een lopend onderzoek van de FD zijn ook in Nederland katten gevonden met afweerstoffen tegen vogelgriep, het gaat voornamelijk om zwervkatten (zonder eigenaar). Deze katten werden tijdens een castratie-

project onderzocht op verschillende virale infecties, waaronder vogelgriep. Vanwege vogelbescherming vond dit project grotendeels plaats op Texel. In totaal zijn bij dit onderzoek ruim 1500 bloedmonsters verzameld in de periode 2020–2023, bij zowel huiskatten als zwerfkatten.

Van de 701 onderzochte zwerfkatten bleken 83 zwerfkatten afweerstoffen te hebben tegen vogelgriep. Een aantal van de onderzochte zwerfkatten had milde ziekteverschijnselen, maar niet specifiek voor vogelgriep. Het eten van besmette dode vogels is een aannemelijke besmettingsroute voor deze zwerfkatten. Een analyse naar verschillende risicofactoren wees uit dat zwerfkatten afkomstig uit natuurgebieden gemiddeld vaker positief testten op antistoffen voor vogelgriep, dan zwerfkatten uit andere leefgebieden, zoals een veehouderij, vakantiepark of industriegebied.

Bij huiskatten hadden 4 van de 814 onderzochte bloedmonsters antistoffen tegen vogelgriep. De bloedmonsters van de huiskatten werden om uiteenlopende redenen naar de FD opgestuurd voor bloedonderzoek. Deze waren dus geen onderdeel van het castratieproject, maar zijn als controlegroep aan dit onderdeel van het onderzoek toegevoegd. Bij de huiskatten was er een oververtegenwoordiging van katten uit stedelijke gebieden in de Randstad en het is niet bekend of deze katten buiten kwamen en dus mogelijk contact hadden met (wilde) vogels.

Interpretatie resultaten en vervolgonderzoek

De onderzoeksresultaten van de FD, waarbij antistoffen tegen vogelgriep zijn aangetroffen in de bloedmonsters van (zwerf)katten, passen in het huidige beeld van zoogdieren met vogelgriep. Er zijn tot nu in Nederland geen meldingen geweest van zieke of dode katten met vogelgriep. Wel zijn er enkele in het wild levende zoogdieren met vogelgriep aangetroffen, zoals vossen, bunzingen en steenmarters. Vogelgriep gaat rond onder wilde vogels. We weten dat zoogdieren, zoals katten, besmet kunnen raken met vogelgriep door bijvoorbeeld het eten van zieke en dode wilde vogels. Indien katten vogels vangen met vogelgriep is er een kans dat ze met vogelgriep besmet worden.

Hoewel er tot nu in Nederland toe geen meldingen zijn geweest van zieke of dode katten met vogelgriep, is het voor eigenaren van katten die buiten komen wel belangrijk alert te blijven. Een kat met vogelgriep kan verschillende symptomen hebben, maar deze kunnen ook lijken op verschijnselen van andere ziekten. Zo kan een kat met vogelgriep last krijgen van koorts, hijgen, benauwdheid, sloomheid of een oogontsteking. En soms ook van een loopneus, rode ogen en een slijmerige afscheiding uit de neus en ogen. Ook kunnen zenuwverschijnselen optreden, zoals trillen of wankel lopen. Indien een huiskat één of meerdere van deze symptomen vertoont na mogelijk contact met een besmette vogel, dan adviseren we de eigenaar om naar de dierenarts te gaan en hygiënemaatregelen in acht te nemen. Informatie voor eigenaren over vogelgriep bij katten is terug te vinden op de website van de Rijksoverheid¹.

Ik vind het, gezien de mogelijke zoönotische risico's, belangrijk om meer inzicht te krijgen in de aanwezigheid en de risico's van vogelgriep bij huiskatten. Daarom is in opdracht van het Ministerie van LNV en VWS recent een onderzoek gestart naar de aanwezigheid van vogelgriep bij huiskatten. Ik verwacht dat dit onderzoek medio 2024 is afgerond en hier zal ik de Tweede Kamer over informeren.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vogelgriep/vraag-en-antwoord/kan-mijn-hond-of-kat-vogelgriep-krijgen>.

Vooralsnog is het risico van overdracht van vogelgriep tussen dieren en mensen laag, het is heel sporadisch gebeurd bij (zeer) nauw contact tussen mensen en besmet pluimvee getuige een aantal gevallen in het buitenland². Maar als het vogelgriepvirus vaak bij katten of andere huisdieren blijkt voor te komen en tot symptomatische infecties leidt, kan het risico groter worden en kan dit aanleiding zijn om ons door experts te laten adviseren over de risico's en eventuele aanvullende maatregelen voor dieren en/of mensen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema

² Avian influenza overview April – June <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/avian-influenza-overview-april-june-2023> 2023 (europa.eu).